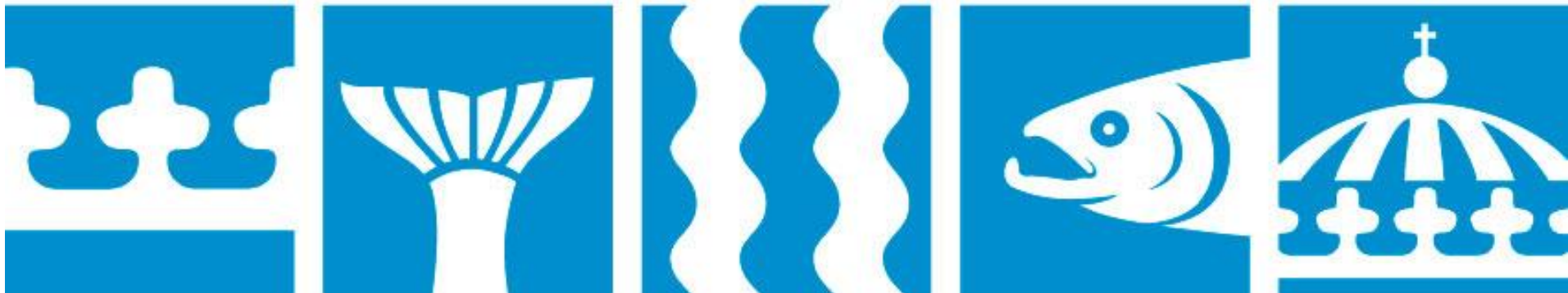

Samhällets skyldigheter och möjligheter gällande barn och unga som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck

Hannah Kejerhag Oldenmark

Annica Odelind

Utvecklingsledare mäns våld mot kvinnor

6:e jämställdhetspolitiska delmålet

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Länsstyrelsen
Västernorrland

Länsstyrelsens regionala uppdrag

- stödja samordningen i länet av insatser som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor och barn som bevittnar våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål
- arbeta för att öka kunskapen om Mäns våld mot kvinnor och stimulera samverkan mellan olika myndigheter.
- arbeta i enlighet med målsättningarna i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och ta fram regionala strategier och handlingsplaner.

**Ett liv fritt från våld, förtryck,
barnäktenskap, tvångsäktenskap
och könsstympning är en
rättighets fråga.**

Ett liv fritt från förtryck och våld är en rättighetsfråga

- Lagar
- Mänskliga rättigheter 1948
- Kvinnokonventionen 1979
- Barnkonventionen 1989
- Istanbulkonventionen
- EU:s Brottsofferdirektiv

Gemensam värdegrund

Respekt för demokrati, rättsstaten, mänskliga fri- och rättigheter inklusive jämställdhet

Länsstyrelsen
Västernorrland

Samhällets ansvar

FN:s medlemsstater har en skyldighet att ihärdigt förebygga och utreda brott i hederns namn, samt att bestraffa förövarna och tillhandahålla skydd för offren.

Att underlåta detta är i sig ett brott mot de mänskliga rättigheterna.

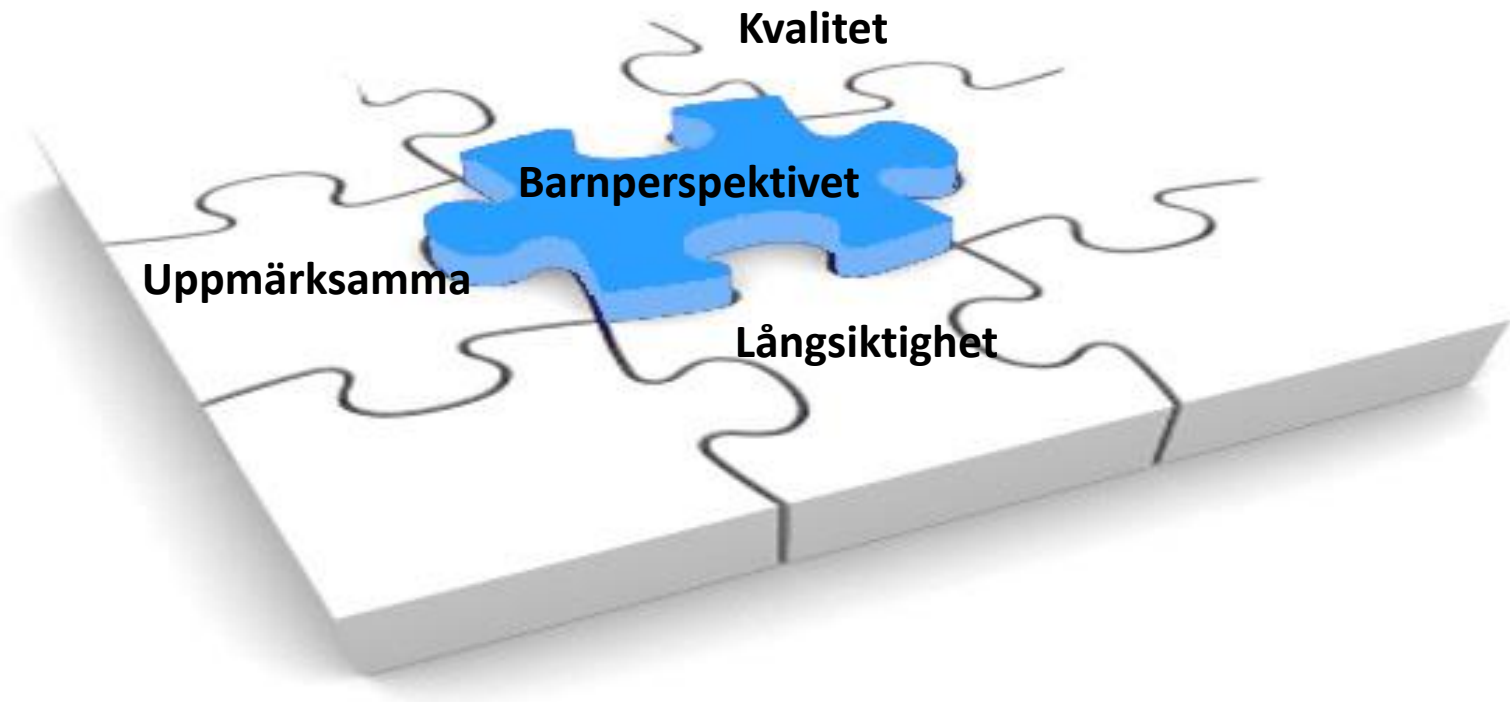
FN:s generalförsamling 2001

Länsstyrelsen
Västerbotten

Regional strategi 2018-2021

Mäns våld mot kvinnor/Våld i nära relation

Målsättningar 2018-2021

- Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld.
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.
- Effektivare brottsbekämpning.
- Förbättrad kunskap och metodutveckling.

Den nationella och regionala strategin skapar **möjligheter** för samhällets berörda myndigheter att arbeta mer verkningsfullt för att förhindra att barn och unga utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck

Men innebär också **skyldigheter**...

Skyldigheter

Motverka de mekanismer som upprätthåller hedersrelaterat våld och förtryck:

- Könnssegregationer
- Äktenskapstraditioner
- Rykten
- Paternalism
- Könsstympning

Skyldigheter

- Se de handlingar som utgör brott mot lagen eller barnkonventionen.
- Agera för barnets/individens bästa

Barn och tvångsäktenskap

Den 1 juli 2014 trädde lagen mot äktenskapstvång i kraft. (BrB 4 kap 4 c och d §§)

Utöver att det är straffbart att tvinga någon att gifta sig också är brottsligt att pressa någon att gifta sig mot sin vilja.

Även försök och förberedelse till äktenskapstvång är kriminaliserat i och med den nya lagen, samt att lura någon att resa utomlands i syfte att han eller hon ska giftas bort genom tvång eller utnyttjande

Straffet är fängelse i högst fyra år.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Lag (1982:316) med förbud mot könsstympling av kvinnor

- **1 §** Ingrepp i de kvinnliga yttre könsorganen i syfte att stympla dessa eller åstadkomma andra bestående förändringar av dem (könsstympling) får inte utföras, oavsett om samtycke har lämnats till ingreppet eller inte. *Lag (1998:407)*.
- **2 §** Den som bryter mot 1 § döms till fängelse i lägst två och högst sex år. Är brottet med hänsyn till omständigheterna mindre grovt döms till fängelse i högst fyra år. Är brottet grovt (omfattande skador, livsfara/sjukdom, synnerlig hänsynslöshet), döms till fängelse i lägst fem och högst tio år.

För försök, förberedelse och stämpling samt för underlåtenhet att avslöja eller förhindra brott döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken. *Lag (2017:333)*.

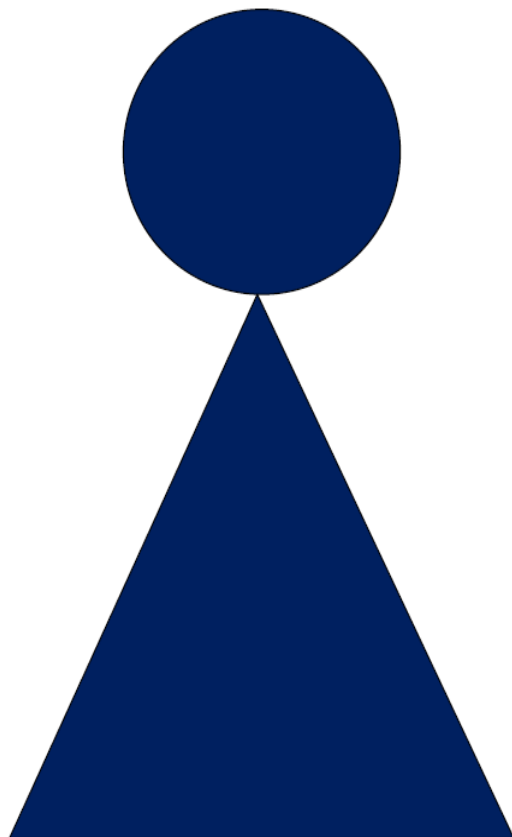
Det finns ju också handlingar som inte är brottsliga enligt lag...

...men som innebär begränsningar i barn- och ungas liv gällande

- kläder, kamrater, socialt umgänge, deltagande i viss undervisning och på skolutflykter mm.
- och på sikt val av utbildning, yrke, bostadsort mm.

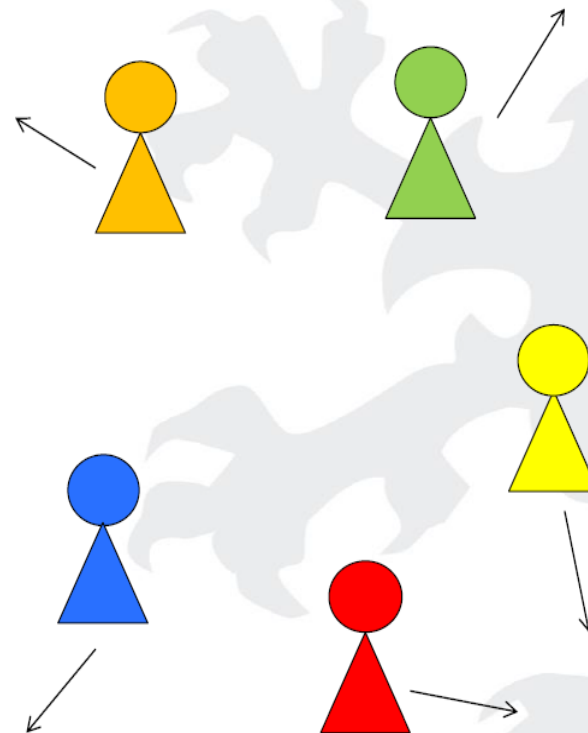

Tydlig, organiserad,
samarbetsvillig, familjekropp

Otydliga, spretiga, rädda, stuprörstänkande, prestigefyllda
myndighetskroppar

Rädd
Ambivalent
Icke
Trovärdig
ungdom

LÄNSSTYRELSEN

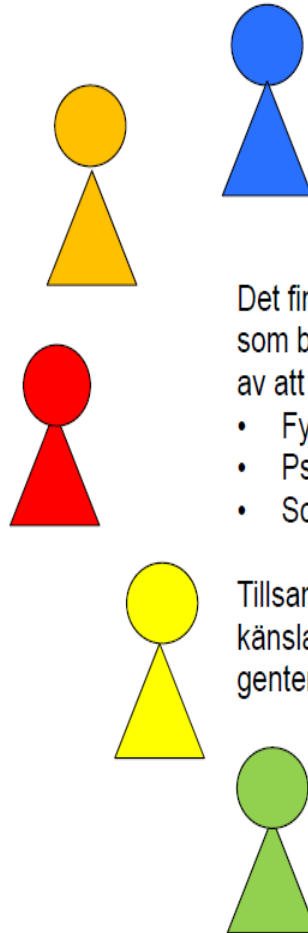
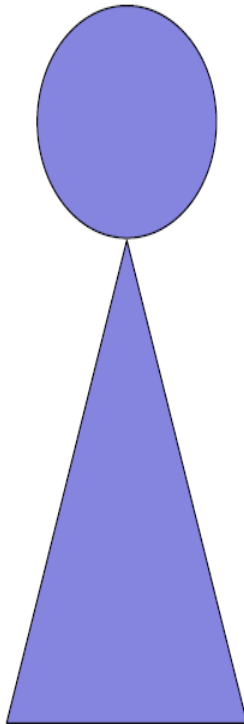
ÖSTERGÖTLAND

Länsstyrelsen
Västernorrland

Målet med samverkan

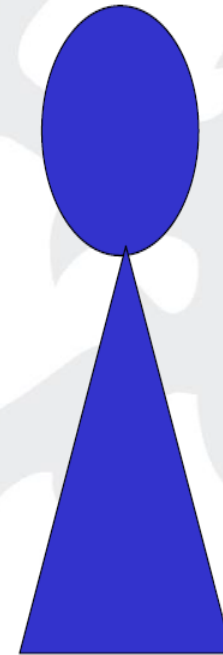
Familjen har sina strategier, men...

Det finns myndigheter som bedömer och klarar av att skydda den unge

- Fysiskt
- Psykiskt
- Socialt

Tillsammans skapar de känslan av en skyddsmur gentemot förövarna

Det operativa arbetet

Kommunens socialtjänst ska:

- Utredda barn- och ungas behov av skydd och stöd
- Se till att barn och unga får det stöd och skydd som de är i behov av för att utvecklas väl
- Ha kunskap om den situation och barn och unga i en hederskontext lever i
- Samordna arbetet med andra myndigheter

Det operativa arbetet

Kommunens skola ska:

- Inom arbetet som rör barn och unga främja de mänskliga rättigheterna
- Inom det förebyggande arbetet motverka destruktiva maskulinitetsnormer och utsatthet för våld
- Upptäcka och identifiera barn som kan vara utsatt för våld eller bevittnat våld, inklusive hedersrelaterat våld och anmäla till socialtjänsten om barn och unga misstänks fara illa
- Informera barn och unga om vilken hjälp till skydd och stöd som finns att få och vara ett stöd i kontakt med berörda myndigheter

Det operativa arbetet

Polisens ansvar:

- Utreda brotten
- Göra hot- och riskbedömningar
- Hjälpa till att skydda barn och unga
- Samarbeta med andra myndigheter

Länsstyrelsen
Västernorrland

Det operativa arbetet

Elevhälsan, ungdomsmottagningen mm ska:

- Ha rutiner för att upptäcka och identifiera våldsutsatthet hos barn och unga
- Anmäla till socialtjänsten om det misstänks att barn och unga utsatts för eller bevittnar våld
- Se till att barn och unga får medicinsk undersökning och vård och dokumentera eventuella skador samt vid behov överväga anmälan till polisen
- Se till att barn och unga blir omhändertagna och får behandling om de är i kris
- Informera barnen och de unga om att man kan få hjälp och vara ett stöd i den kontakten
- Samordna arbetet med andra myndigheter

Det operativa arbetet

Åklagarens ansvar:

- Leda förundersökningen och besluta vilka gärningar som ska utredas och hur det arbetet ska ske hos polisen
- Fatta beslut om åtal ska väckas och sedan föra talan i domstol
- Anmäla till socialtjänsten om de misstänker att barn och unga utsatts för våld eller bevittnar våld
- Samarbeta med andra myndigheter

Det finns ju som sagt också handlingar
som inte alltid är brottsliga enligt
lag...

Länsstyrelsen
Västernorrland

Hedersnormer

- Uppfattningen att en familjs rykte och anseende är avhängigt kvinnliga familjemedlemmars kyskhets och oskuld samt deras faktiska och påstådda beteende i förhållande till dessa ideal.
- Kontroll av kvinnor och flickor i hederns namn sträcker sig från begränsningar i vardagen i fråga om klädsel, umgänge och fysisk rörelsefrihet till styrning av val beträffande utbildning, jobb, äktenskap och skilsmässa. Även unga män kan bli gifta mot sin vilja.
- Flera män och kvinnor kan vara involverade i att planera, besluta, sanktionera och utöva hedersrelaterat våld och förtryck. Detta innebär bl.a. att enskilda familjemedlemmar kan uppleva en stark plikt att utföra, eller medverka till, våldshandlingar. Både kvinnor och män som försvarar den som är utsatt kan straffas för det och själva vara utsatta på olika sätt.

(Skr. 2016/17:10,

En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, s. 117)

Länsstyrelsen
Västerbotten

Ett gemensamt ansvar

- Socialnämnden har det yttersta ansvaret för att se till att barn och unga får det skydd och det stöd som behöver
- De behöver kunskap om barnens och ungdomarnas utsatthet från anmälningspliktiga myndigheter för att kunna ta det ansvaret

Möjligheter

- Med hjälp av kunskap uppmärksamma att barn och unga utsätts för olika former av hedersrelaterat våld och förtryck
- Låta barns och ungdomars bästa vara avgörande/sättas i främsta rummet
- Med hjälp av gemensamma strukturer och strategier skapa bättre förutsättningar för att ge stöd och skydd inom ramen för intern och extern samverkan

BARNES RÄTT

- Om inte någon vuxen/samhället tillvaratar barnets rättigheter riskerar rättigheterna att bli tomma symboler.

VUXNAS ANSVAR

- Vuxnas rädsla och obehag för att ifrågasätta andra vuxna får aldrig väga tyngre än barnets rätt till stöd och skydd

Pernilla Leviner

Länsstyrelsen
Västernorrland

- Hur är detta för er?
- Hur kan ni uppmärksamma att någon är utsatt för hedersrelaterat förtryck, våld?
- Vad kan ni göra? Ert ansvar?

Vad behövs för att upptäcka och agera?

- Kunskap och medvetenhet
- Rutiner
- Visst mått av mod...

<https://www.youtube.com/watch?v=NBI4u7iuNbw>

Länsstyrelsen
Västerbotten

Förebyggande arbete i skola?

- Attityder, normer, värderingar...
- Vad innebär mänskliga rättigheter? För alla!

➤ Det handlar om kärlek - Rädda barnen

<https://www.raddabarnen.se/vad-vi-gor/mer-om-vad-vi-gor/hedersrelaterat-vald/hedersvald-det-handlar-om-karlek/>

www.hedersfortryck.se

Länsstyrelsen
Västerbotten

WEBBUTBILDNING OM HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK

Utbildningen tar bland annat upp mänskliga rättigheter, hedersbegreppet, hur många som berörs av hedersrelaterat våld och förtryck samt familjestruktur.

[GÅ TILL WEBBUTBILDNINGEN](#)

LÄS MER PÅ

HEDERSFÖRTRYCK.SE

VAD ÄR HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK?

Det handlar om övergrepp mot kvinnor och män. Läs mer om hur det kan utvecklas till arbete och hälsa.

STÖDTELEFONEN

Är du yrkesverksam eller arbetar ideellt och behöver råd och konsultation? Ring 010-223 57 60.

ETT BROTT MOT MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer som t ex barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av flickor och kvinnor, är mycket allvarliga brott.

ÄR DU UTSATT FÖR VÅLD ELLER KÄNNER DU DIG HOTAD?

Du kan vända dig till skolpersonal, socialtjänsten, hälso- och sjukvården eller polisen där du bor. Läs mer här.

[NYHETSARKIV](#)

[YOUTUBE](#)

[PUBLIKATIONER](#)

[TWITTER](#)

[NYHETSARKIV](#)

[YOUTUBE](#)

PRENUMERERA PÅ NYHETSBRIV

E-postadress

[Prenumerera](#)

OM HEDERSFÖRTRYCK.SE

Sidan hedersfortryck.se drivs av Länsstyrelsen Östergötland och är en informationssida för alla som på ett eller annat sätt kommer i kontakt med...